

huga okkum, at skipara- og navigatortelagid neyvan heldur tað vera eitt framstíg.

Tað er sjálvsagt av størsta týdningi, at foroykskir fiskimenn læra nýggjar driftir og nýggjar mátar, og eingin vil vera itari enn Føroya Fiskimannafelag til at fremja framfærðir gagnsverk; men tíðindamaður »Dimmalættingar« á Tvøroyri má halda okkum til góðar. Vit hava í hesum serstaka tilfelli hugsa okkum at biða til heystar, til vit síggja úrslitið úr royndarferðini frá Frederikshavn. Vit vóna, at tíðindamaðurin til ta tíð vil hava eitt bræv í »Dimmalættingar« um tað, so vit fá kunnu héra úrslitið saman við uppskotið, ið nú stóð.

F. S.

Eru framstíg í vón fyrri tráðleysa telefon og radio?

Samrøða við amtsverkfrøðing H. O. Jacobsen.

Vit hitta amtsverkfrøðing og spyrja, hvussu hann er tilfríðs við úrslitið úr Keypmannahavnarferðini viðvíkjandi tráðleysa sambandinum við út-oyggjarnar.

— Útmerka væl, svarar Jacobsen, telegrafdirektururin var serdeilís beinasamur, og eg motti yvir alt hina størstu velvilid og interessu fyrri at fremja málið sum best.

— Hvussu verður við Marconisendaranum í Havn, sleppa vit frá honum?

— Ja, vit sleppa, og radiolurtarar kunnu gleða seg til, at hann ikki verður til hindurs leingi afturat.

— Hvussu verður sambandið við út-oyggjarnar skipað?

— Tilfríðsstillandi fyrri allar partar, vóni eg, her kemur maður upp longu í juni at gera peilstøðirnar á Mikinesholmi og Boruni, og til somu tíð skuldu vit helst haft okkara tráðleysu stóðir uppsettar í Fugloy og Skúoy og stóðini í Havn gjorda sterkari.

— Hvussu fer samarbeiðið at at ganga millum hesar mongu luttakandi: Telefonverk, Vita-stjórn og Stóra Nordiska?

— Eg vóni tað fer at ganga væl. Á somu tíð sum hin tráðleysa telegrafstøðin verður umgjord frá neista-sendar til lampusendar, skal soleiðis standa í telefonsambandi við peilstøðunum á Boruni og á Mikinesholmi, sum umframt at vera peilstøður fyrri skip eisini skulu virka sum tráðleysar telefonsøður.

Okkum er givið lyfti um at nýta hesar stóður ókeyps í samband við telefonverksins tráðleysu telefonsøðu í Havn.

— Kemur peilingin ikki at virka órógvandi fyrri tráðleysu telefonina og radiolurtarar?

— Nei, aldeilis ikki. Peilstøðirnar senda á heilt óðrum aldu-longdum; so tær fara ikki at hoyrast til nakran brek.

— Hvussu verður við tráðleysa sambandinum við Suðuroy?

— Ja harum er ikki stundin at út-tala seg enn. Støðan hjá okkum í Havn verður 100 wátí antennum, so hon røkkur ríkiliga um alt landið. Tá Sándoyarkadalinn, sum vantandi er, gongur fyrri um nokur ár, standa vit búnir at taka upp eitt fullkomið tráðleyst samband við hesa oyggj, og at vit uttan stórri útlegg kunnu gera tað sama við Suðuroyina, um tað kreivst, er sjálvsagt.

— Hvat vil alt hetta koma at kosta telefonverkinum?

— Tann peningasum, lógtingið játtaði í fyrraárið, 30.000 kr., vil møguligt ganga við, tá alt skal gerast komplett; men annars má telefonnevndin kanska í samráð við teir einstøku tingmenninar avgera, hvussu mikið ið gerast skal, og hvussu vit skulu ganga inn í samarbeiði við vitastjórnina og Stóra Nordiska. Hitt danska firmaðið N. P. Petersen, hevur givið tilbøð uppá at gera tað 22700 kr., heila fyrri og so koma nakrir smár húsabygningar afturat.

So vitt amtsverkfrøðingurin. Vit frætta at telefonmillumtingarnevndin hevði fund um málið leygdagin og sunnudagin; men hitt sanna úrslitið er okkum ókunnugt.

Sjálvsagt verður tað ein stór góðska fyrri radiolurtarar at sleppa frá øllum tí skrenji, sum hevur gingið út frá Marconisendaranum í Havn; men verður tað nú í allar mátar eitt framstíg (vit loyva okkum bert at spyrja) fyrri okkara telefonverk, sum er lógtingsins ogn, at eitt so ovurstórt kapitalistfelag sum Stóra Nordiska fær loyvi at driva eina tráðleysa telefon-drift í landinum við síðuna av Løgtingsins. Tí sjálvsagt ganga allar tænastusamtalir, og tær kunnu jú eftirhendini verða nógvur, millum Mikinesholmi—Havn og Boruni—Havn til telegrafstøðuna. Og tað ókeypis samband, sum telefonstøðin fær við hesi (og eventuelst seinni onnur) pláss kann fara at vera nokk so torført. Og skal eina ferð vera talan um tráðleyst telefonsamband við Suðuroy, er tað ikki í forhend avgjort, hvor ið skal driva tað, Føroya fólkavalda Løgting ella kapitalist-felagið Stóra Nordiska, og tað ger ikki tað sama.

Men enn vita vit ikki hvørja stóða telefonmillumtingarnevndin hevur tikið.

F. S.

Bankmálið og „Føroyatíðindi“.

Eftir sum ritstjóri »Føroyatíðindi«s boðar frá, at hann ikki longur hevur hug at fáast við hetta evni, skulu vit eisini lata tað falla ið hvussu er fyrri fyrst. Vónin um at fáa nakað skilagott burtur úr orðaskiftinum við »Føroyatíðindi« er minka nógv síðani vit byrjaðu. Blaðið stendur sum ein støðufastur tinsoldáturin og røpar: »Landmandsbanken«, »Landmandsbanken« sum hitt einasta selugrandi orðið fyrri bankamálið í Føroyum. Har so er vorðið, gerst sjálvsagt einki. Eina mátin, sum ritstjóri »Føroyatíðindis« nýtir í orðaskifti, má jú geva monnum óhug at fáast við. Hvat kemur tað bankamálinum við, antin tað var so ella so við »F. F.«, ella um vit meira ella minni »fjiffi« komu til at skriva í »Føroya Social-Demokrat«. Fiskimannafelagið samtykti at lata »F. F.« ganga inn og nýta »Føroya Social-Demokrat« ístaðin fyrri. Hetta er ein rondur lutur og eitt mál fyrri seg.

Jóanes bóndi Patursson segði einaferð í einum orðaskifti við nevnda ritstjóra: »Hann er ein lógin maður«, og vit geva honum rætt. Um eitt sakligt mál er vónleyst at skifta orð við ritstjóri »Føroyatíðindis«; men harfyrri geva vit ikki uppát at átala tær samfundssáðskóðanir, sum av og á koma fram í »Føroyatíðindi«, tí blaðið er í óorgan fyrri einum máttmiklum mannaflakki: Kapitalistunum úti og heima.

F. S.

Atlantehavsflývning.

Besejret er Jorden og Havet, besejret er Rum og Tid, besejret er Luften, som alle kan gribe, men ingen kan holde, Bølgen rejser sig mod dem, skumkædet, vældig og hvid, dette er mandig Idret, Livets og Dødens Strid, Helte og ikke Pjatte, der stræler i Heltens Rolle.

Ud i det Uvisse drog de, ud i den store Nat, mødte de nogensinde bag Natten et Skær af Dagen, steg man en Sol af Havet, Arbejdets gyldne Rat? Fremtid og Liv og Lykke, alt var i Vove sat, alt var sat ind for Sejren, alt var sat ind for Sagen.

Stølt som en Stormfugl kløver Luften med spilet Bryst, kløvede de Æterhavet, trodsende Storm og Strømme, mildt i Motorens Larmen Sindet blev sølsomt tyst, Land! Hvor skøn var den øde, vilde, forrevne Kyst, Maalet for Mandens Vilje, Stedet for Mandens Dromme.

Lær da af dem at kæmpe dér, hvor din Kamp skal staa, Jordens, Havets og Luftens Helte har Verden fejret, skønnest vil Dig den fejre, naar Du dit Maal kan naa: Uretten sidste stejle Skranke at sonderstaa, den Dag hvor Folket sejrer, den Dag har Retten sejret.

AAGE HERMANN.

Islandingar óttast oliubyrgrdir Shells við Skerjafirðið ikki langt frá Reykjavík.

Fyrri nakað síðani fekk oliufelagið Shell sær oliugoymslu í Íslandi, og seinni hevur hetta ovurrika heimslagðið eftir ráðgerð við fyrru ríkisstjórn Íslands sett á stovn óvuliga stóra goymslu við Skerjafirðið ikki langt frá Reykjavík. Hetta tiltak hevur vakt so miklan efitrans úti í heimi, at veraldarpressan, serstakliga týsk og amerikanski bløð, skrivur um tað. Bløðini spyrja, hvat undirbyr; men eingin hevur reiðuliga dirvi at svara.

Tað er ímaðantið ein royndur lutur, at einki tilverandi evni ella tilfær hevur tann týðning fyrri ein veraldarbardaga, sum olian, hon er drifkraftin til øll for á lofti, á sjógv og undir vatni, og ræðið yvir oliuni hava nakrir fair ríkmenn, oliukongarnir. Oliuhandlinn er organiseraður í tveimum hovudsfelegum: Standard Oil og Shell, sum hava hond- og hálsrætt, so nær sum yvir øllum oliuhandli. Ivaleyst kenna hesi feløg og teir ríkmenn, ið aftanfyrri tey standa, megj sína: At tey kunnu loysa og binda, kveikja og slökkja, livga og drepa í einum heimsbardaga; men endamálið felaganna er eittans: At vinna pening, nógvan pening, sum taldur verður í milliardum.

Tilíkur stórkapitalur, sum her er um at tala, er hvorki nationalur ella internationalur, hann er ein heimur í heiminum uttan sið og moral í vanligan týðning, og hann hevur endamálið sít í sjálvum sær; so í grundini bera allar ljóðir ótta fyrri honum, á somu tíð sum tær friggja til hansara allar.

I hesum føri sær tað út til, at hovudsbløð heimins bera ótta fyrri, at oliubyrgrdir Shells í Skerjafirði skulu koma Onglandi til góðar í ófriði millum Stór-Bretland og Ameríku; tí tað er eyðsæð, at byrdinar eru so stórar, at teir ikki eru til-rellaðar Íslandi eina.

Islandingar sjálvir bera nú eisini almiklan ótta fyrri hesum óføra stóra oliuhópi, ið skal verða á landi teirra, taðt við hovudsbløðini. Teir síggja í hesum ein stóran vanda fyrri sjálvbjargni og sjálvræði landsins í tí tilfelli, at ófriður skuldi komið millum nevndu landa. Teir vita, at teir ta uttan egnan vilja verða drignir inn í bardagan, olian ger, at teir koma at liggja mitt á krigslíguni.

Enn meira hettislígt er málið vorðið av tí, at tá núverandi ríkisstjórn ertlaði at fara til Skerjafirðið at hyggja at, havt

har var gjort, var teim forðað atgonga.

Íslendsku bløðini, so nær sum hitt versta afturbaldið, ráða øll til at svara hesum aftur við at lata Altingið samtykkja lóg, hvarvið ríkið tekur einahandil við allari oliu í Íslandi, og hvarvið reka Shell av landinum við øllum sinum byrgdum og bygningum.

Soleiðis ætla Íslendingar, sum altíð hava verið varnir um sjálvræði og sjálvbjargnið landsins, at bjarga sær undan hesum vanda, sum kanska er hettislígt fyrri sjálvræði teirra, enn nakar hevur verið áður.

R. Rasmussen.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Hvat er føroyskt mál?

Soleiðis hevur ofta verið spurt, hvat er okkara rættta ræði, og hvussu skulu vit tosa, tá vit tosa reint føroyskt?

Hesin spurningur hevur aldri ljóða so hart sum nú. Tað má væl eisini gremja mangan góðan Føroying, at okkara fornu orð bliva útrokaði, og onnur nýggj bliva sett aftur í staðin. Lat tað nú vera, at nýðsarni ikki ljóðar gott fyrri teimum »finu« oyrunum; men skottari, tað eru nógv á einum máli um, at tað ljóðar nógv verri; øll vita, at ein, sum gongur og skottast, er ein, sum ikki vil vera sæddur í síni ger. Nýðsarni er eitt gamalt orð fyrri einum sendisveini, tað finna vit t. d. í »Finni hinum fróða«: Heitur hon á sín sendisvein, hon klæðir hann væl í skrudir, og havi roynt teg í øllum lutum, og tú hevur verið mær trúðir. . . Nýðsarnasveinurin av hollini gekk. . . Hesin nýðsarnasveinur, sum fór úr hollini, er sendisveinurin, sum tað bleiv heitt á. Okkara dreingjafeløg, sum á fyrsta sinni høvdu tað danska navnið, gingu líka óskammaðir undir nýðsarna navninum, sum teir ganga við skottara navni; tí man kann nærmast tilteinkja sær teir sum sendisveinar. Tað kann bæði verða onnur menniskjur og eisini teirra egni hugur, sum sendir teir út, antin sum hjálparir á ein ella annan hátt, ella bert til at síggja natúrinnar stórsigna vakurleika. Av hesum meini eg, tað er rangt av okkara málmonnum, at teir hava tikið nýðsarna navnið av og sett eitt verri ljóðandi aftur ístaðin.

Tað má eisini gremja mangan mann, sum hevur kærlleika til sít móðurmál, at teir, sum man skuldi sett tær bestu vónir til at fingið okkum teg fornu orðini aftur, at teir skulu finnast millum teir, sum eru við at taka tey av.

Allir Føroyingar, sum elska móðurmálið, takið hendur saman, ímeðan til syngja: Ei skal várt móðurmál kæra, so illa burt fara.

Archaia.

Koncertin,

seinasta sunnudag var nógv vitjað, og var hon eitt undantak av koncertum, sum í seinni tíðum hava verið hildnar, tí umframt mannskorið var eisini eitt frálíkt kvinnukor. Kvinnuroddin og bert kvinnuroddin er ment at leggja hitt eyrna og hjartaliga ið krevelt til eitt slíkt lag sum »Sólkríkjan« eftir Jón Laxdal.

Vónandi er at »Havnar sang- og musikfelag« vil flyta fleiri Jón Laxdals lög til Føroyar. Tey eru tess fullvæl verd.

Fiskiskapurin undir Íslandi er í ár avbera stórir fyrri sluppunum. Í gjár frættest, at Havnarsluppin »Harry« hevði fingið 46.000. Hevði nú bert prisurin ikki falli óvngv.

Vegna mongdina er prissfall á klippliski vantandi og Íslendingar, sum hava fiskað óføra nógv sjálvur umframt, at teir hava keypt fyrri ca. 1 millión frá Føroyingum, týkjast nú at vera komnir á trondg av fiski og bjóða út í Spania.

Síðst ið frættest seldu føroyskar sluppir í Reykjavík fyrri 41 ísl. oyr. pr. kg = 33½ dansk oyr. Vantuliga verður prisurin her ikki undir 35 oyr. tá skipini koma heim.

Fiskimannafelagið er sum vanligt tilreiddar at skipa fyrri fiskasølu hjá fiskimonnnum ið býta frá so at teir eru vissur í peninginum.

Lýsingar

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.

Hugo Øster's Maskinsnedkeri, Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Byraadskontoret.

Det bekendtgøres herved, at Byraadskontoret fra den 1. Maj d. A. kun vil være aabent for Ekspedition Hverdag fra Kl. 12 Middag til 2 Eftm., og desuden Lørdage fra Kl. 5 til 7 Eftm. Thorshavns Byraad, den 26. April 1928.

Havnar bóltfelag.

Í summar verður spelt hvørt tiskvæld og friggjakvæld kl. 7½ og sunnudag kl. 2.

Nevndin.

Hvalastingarhýran 1928

er fyrri skiparar 300 kr. um mánaðin, fyrri stýrimenn 225 kr. um mánaðin, umframt somu partar av veiddum hvali, sum givnr vóru í 1926.

Føroya-skipara og navigatortelag.

Fimleikaframsýning

verður sunnudagin 6. mai kl. 3 í fimleikarhollini. Kvinnur og menn luttaka.

Atgongd 1 króna, sum verður goldin við dýrnar.

Nevnd
Havnar fimleikafelags.